

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 236/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného advokátom Mgr. Dávidom Štefankom, Kutlíkova 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Nitra sp. zn. 33 Tk 2/2015 z 30. októbra 2015 a 24. novembra 2015 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2 Tos 88/2015 z 11. novembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv sťažovateľa podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 33 Tk 2/2015 z 30. októbra 2015 a 24. novembra 2015, ako aj uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Tos 88/2015 z 11. novembra 2015.

V odôvodnení svojej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že „Uznesením Okresného súdu Nitra v konaní pod sp. zn. 33Tk/2/2015 zo dňa 30.10.2015 ponechaný vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a/ a c/ Tr. por. Proti tomuto Uzneseniu Okresného súdu v Nitre sme podali v zákonom stanovenej lehote sťažnosť. Uznesením Krajského súdu v Nitre v konaní pod sp. zn. 2Tos/88/2015 zo dňa 11.11. bola sťažnosť obvineného [REDAKOVANÉ] zamietnutá. Proti výroku I. tohto uznesenia podal obvinený Ústavnú sťažnosť vedenú pod sp. zn. Rvp 15426/2015.

Návrhom zo dňa 04.11.2015 označeným ako návrh na nahradenie väzby zárukou, sľubom a dohľadom, adresovaným Okresnému súdu Nitra, navrhoval obvinený prostredníctvom obhajcu nahradenie väzby zárukou záujmového združenia občanov [REDAKOVANÉ], peňažnou zárukou, sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Tento návrh bol Okresným súdom Nitra bez toho aby o veci konal, priamo postúpený na Krajský súd Nitra, ktorý rozhodol o návrhu vo výroku II., a to tak, že neprijal návrh na nahradenie väzby zárukou záujmového združenia občanov [REDAKOVANÉ], neprijal písomný sľub obvineného [REDAKOVANÉ], väzbu obvineného nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijal peňažnú záruku obvineného [REDAKOVANÉ].

Okresný súd Nitra svojím nezákonným postupom, resp. tým že návrh sťažovateľa označeným ako návrh na nahradenie väzby zárukou, sľubom a dohľadom, ktorým žiadal o nahradenie väzby zárukou záujmového združenia občanov [REDAKOVANÉ], peňažnou zárukou, sľubom a dohľadom probačného a mediačného úradníka priamo postúpil Krajskému súdu Nitra, teda bez toho aby vo veci konal, ako súd príslušný konať v prvom stupni.

Krajský súd Nitra vo svojom Uznesení rozhodol o návrhu sťažovateľa vo výroku II. tak, že neprijal návrh na nahradenie väzby zárukou záujmového združenia občanov [REDAKOVANÉ]

██████████, neprijal písomný sľub sťažovateľa, väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijal peňažnú záruku sťažovateľa.

V poučení Uznesenia Krajského súdu Nitra je uvedené nasledovné: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.

Týmto postupom Okresného a Krajského súdu Nitra bolo porušené sťažovateľovo právo na dvojstupňové konanie.“.

Sťažovateľ napriek poučeniu o nemožnosti podať sťažnosť proti namietanému uzneseniu krajského súdu túto podal, „a to z dôvodu, že sťažovateľ bol týmto konaním pozbavený práva na dvojstupňové konanie. Na základe toho sťažovateľ žiadal, aby bolo rozhodnuté (napriek nesprávnemu poučeniu) o jeho sťažnosti nadriadeným súdom, t.j. Najvyšším súdom SR.“.

Sťažovateľ tvrdí, že uvedeným postupom konajúcich súdov mu „nebolo umožnené sa v konaní vyjadriť k ponúkaným zárukám, a to ani k peňažnej zámkke ponúkanej jeho osobou, pričom je povinnosťou súdu obvineného k ponúkanej peňažnej záruke, ako aj k ostatným okolnostiam návrhu na nahradenie väzby vypočít“.

Krajský súd podľa názoru sťažovateľa „tým, že o návrhu na nahradenie väzby rozhodoval na neverejnom zasadnutí, a teda obvinenému neposkytol možnosť zúčastniť sa konania pred súdom a osobne sa vyjadriť k dôvodom daných návrhov a tiež tým, že o návrhu na nahradenie väzby rozhodoval ako orgán druhého stupňa, pričom tým bola sťažovateľovi odopretá možnosť dvojinštančnosti konania... porušil základné právo obvineného garantované v čl. 17 ods. 1. ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR, ako aj v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v zmysle ktorého každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné a tiež právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR“.

K ďalšiemu postupu okresného súdu a krajského súdu sťažovateľ uviedol, že krajský súd listom z 19. novembra 2015 odpovedal sťažovateľovi, že jeho sťažnosť odstúpil na vybavenie okresnému súdu.

Dňa 20. novembra 2015 „*bol prostredníctvom obhajcu zaslaný Najvyššiemu súdu SR list, označený ako Informácia o podanej sťažnosti, žiadosť o výsluch obvineného ako aj predstaviteľa záujmového združenia občanov a dňa 23.11.2015 bol zaslaný Najvyššiemu súdu SR list označený ako Informácia o podanej sťažnosti samotným obvineným a reakcia Krajského súdu v Nitre, v ktorom sme Najvyšší súd SR informovali o podanej sťažnosti, ktorá mu nebola postúpená a navrhovali sme aby si Najvyšší súd SR vyžiadal spisový materiál evidovaný pod sp. zn. 2Tos/88/2015 na Krajskom súde Nitra.*

Listom zo dňa 25.11.2015 a doručeným 30.11.2015, nás Najvyšší súd SR informoval, že sa máme v tejto veci obrátiť na ministra spravodlivosti, ktorý ako jediná oprávnená osoba môže podať dovolanie aj v prípade rozhodovania o väzbe.

Dňa 01.12.2015 sme podali podnet Ministrovi spravodlivosti SR na podanie dovolania vo väzobnej veci zo dňa 30.11.2015.“.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namieta uznesenie okresného súdu z 24. novembra 2014, ktorým bola trestná vec sťažovateľa postúpená na prejednanie Špecializovanému trestnému súdu, pretože okresný súd „*uvážil, že na jej prejednanie nie je vecne príslušný*“.

Z tohto postupu sťažovateľ odvodzuje záver, že „*v celom trestnom konaní rozhodoval nezákonný sudca, čím boli porušené základné práva sťažovateľa*“, pričom argumentuje najmä tvrdením, že okresný súd „*mal vedomosť o svojej nepríslušnosti už vo včasnejšom priebehu trestného konania, nakoľko bola jeho nepríslušnosť zo strany obhajoby niekoľko krát namietaná (avšak z iného dôvodu), no napriek tomu vo veci rozhodoval*“.

V závere sťažovateľ navrhol vo veci rozhodnúť týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na zákonné a preskúmateľné väzobné rozhodnutie podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2Tos/88/2015 zo dňa 11.11.2015 porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na vysporiadanie sa s argumentáciou spochybňujúcou zákonnosť ďalšieho trvania väzby podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2Tos/88/2015 zo dňa 11.11.2015 porušené bolo.

3. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na zákonného sudcu podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2Tos/88/2015 zo dňa 11.11.2015 porušené bolo.

4. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2Tos/88/2015 zo dňa 11.11.2015 porušené bolo.

5. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na zákonného sudcu podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu v Nitre sp. zn. 33Tk/2/2015 zo dňa 30.10.2015 porušené bolo.

6. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na zákonného sudcu podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu v Nitre sp. zn. 33Tk/2/2015 zo dňa 24.11.2015 porušené bolo.

7. Uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 11.11.2015, sp. zn. 2Tos/88/2015 sa zrušuje.

8. Uznesenie Okresného súdu v Nitre zo dňa 30.10.2015, sp. zn. 33Tk/2/2015 sa zrušuje.

9. Okresnému súdu v Nitre alternatívne Krajskému súdu v Nitre sa prikazuje, aby sťažovateľa [REDACTED] prepustil neodkladne z väzby na slobodu.

10. Sťažovateľovi Ústavný súd SR priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 355,72 EUR, ktoré je Okresný súd Nitra povinný vyplatiť na účet Advokátskej kancelárie Dávida Štefanku, so sídlom Kutlíkova 17, 851 02 Bratislava [REDACTED]
[REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]
[REDACTED] do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 33 Tk 2/2015 z 24. novembra 2015

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

V prípadoch, pri ktorých sťažovateľ namieta porušenie svojho ústavou garantovaného práva v trestnom konaní, ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že trestné konanie je od svojho začiatku až po koniec procesom, v rámci ktorého sa pri vykonávaní jednotlivých úkonov môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, ako aj v predmetnej veci konajúcich všeobecných súdov naprávať, resp. korigovať jednotlivé pochybenia, ku ktorým došlo v predchádzajúcich štádiách trestného konania. Preto spravidla až po právoplatnom skončení trestného konania možno na ústavnom súde namietat také pochybenia príslušných orgánov verejnej moci, ktoré neboli odstránené v jeho dovtedajšom priebehu a ktoré mohli vo svojich dôsledkoch spôsobiť porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. pozri napr. II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07).

V záujme ochrany svojich práv mal sťažovateľ v súlade s § 185 a nasl. Trestného poriadku možnosť predložiť uvedenú argumentáciu rozporujúcu správnosť uznesenia okresného súdu z 24. novembra 2015 v konaní o sťažnosti proti tomuto uzneseniu, pričom

rozhodnutie o uvedenom opravnom prostriedku patrí do právomoci krajského súdu. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o takýchto sťažnostiach sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu na ďalšie prerokovanie a rozhodnutie v tejto veci.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 33 Tk 2/2015 z 30. októbra 2015 a uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 88/2015 z 11. novembra 2015

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, resp. ak ústavný súd v tej istej veci koná.

Sťažovateľ 30. novembra 2015 ústavnému súdu doručil sťažnosť vedenú pod sp. zn. Rvp 15426/2015, v ktorej namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru totožnými namietanými uzneseniami. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 7/2016-14 z 13. januára 2016 sťažnosť sťažovateľa odmietol. Vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu bol dôvodom odmietnutia sťažnosti nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu ústavný súd sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Z vymedzenia predmetu konania ústavným súdom v súvisiacom konaní, ako aj z obsahu odôvodnenia uznesenia ústavného súdu č. k. I. ÚS 7/2016-14 z 13. januára 2016 je nesporné, že ústavný súd z hľadiska možného porušenia označených článkov ústavy a dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 88/2015 z 11. novembra 2015

preskúmal toto uznesenie v rozsahu všetkých jeho výrokov, teda aj vo vzťahu k výroku II, ktorý je predmetom sťažnosti sťažovateľa v tomto konaní.

Z uvedeného je zrejmé, že o námietke porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru vo vzťahu k rozhodnutiam obidvoch súdov bolo už ústavným súdom rozhodnuté, a to zmieneným uznesením č. k. I. ÚS 7/2016-14 z 13. januára 2016.

Z tohto dôvodu ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 88/2015 z 11. novembra 2015

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

V súvislosti s touto časťou sťažnosti sťažovateľa ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej už vyslovil, že procesnoprávne garancie vyplývajúce z čl. 6 dohovoru, ako aj z čl. 50 ods. 3 ústavy sa týkajú tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby a nie sú priamo aplikovateľné na konanie týkajúce sa väzby (napr. I. ÚS 125/2015,

II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013, II. ÚS 600/2014, III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 135/04). Rovnaký záver opakovane prijal ústavný súd aj vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny (m. m. pozri napr. I. ÚS 124/08, II. ÚS 60/08, III. ÚS 135/04, IV. ÚS 397/2010, II. ÚS 10/2016).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní konštatujúc, že na vec sťažovateľa sú ratione materiae neaplikovateľné ustanovenia čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 dohovoru, túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2016